

Валентина Пальчук,

канд. наук із соц. комунікацій, ст. наук. співроб.,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА В РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У статті висвітлено розвиток бібліотечно-інформаційної діяльності відповідно до інформаційної політики сфери державного управління на принципах електронного урядування. Розкрито поняття «електронна інформаційна взаємодія електронного урядування», уточнено її зміст у бібліотечно-інформаційній діяльності відповідно до основних стратегій розвитку Української Держави, владних інституцій на принципах електронного урядування. Наведено приклади основних сучасних форм електронної інформаційної взаємодії між суб'єктами електронного урядування, що розвиваються в бібліотечній практиці.

Ключові слова: електронне урядування, бібліотека, електронна інформаційна взаємодія, офіційна інформація, Україна.

Оптимізація діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування на принципах електронного урядування, розвиток його інформаційної інфраструктури зумовили запровадження нових підходів у реалізацію бібліотечної практики. Ці підходи підпорядковані новим цілям – сприяти електронній інформаційній взаємодії між органами державної влади, місцевого самоврядування всіх рівнів та інститутами громадянського суспільства, бізнесом, громадськістю.

У цьому контексті розвиток бібліотечно-інформаційної діяльності в напрямі впровадження нових форм дистанційного доступу до інформаційних ресурсів, надання спеціалізованих послуг із пошуку офіційної, правової та іншої інформації в режимі онлайн, розвитку інформаційно-освітньої функції щодо освоєння користувачами бібліотек інструментарію електронного урядування справляють позитивний вплив на процеси електронної інформаційної взаємодії між органами державної влади та місцевого самоврядування всіх рівнів і громадськістю, сприяють подоланню перешкод на шляху просування електронного урядування в різні сфери життєдіяльності українського суспільства.

Поступово в межах можливостей бібліотек удосконалюється весь комплекс технологічних напрацювань із метою розширення відповідного бібліотечного контенту з питань електронного урядування в мережі Інтернет, виробництва відповідних інформаційних продуктів чи надання послуг, створення нових, більш зручних засобів доступу до державної інформації та послуг з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяє активізації електронної інформаційної взаємодії між суб'єктами електронного урядування.

Питання електронної інформаційної взаємодії як невід'ємної складової розвитку електронних комунікацій в Україні та інформаційного суспільства в різних аспектах досліджувалися такими вітчизняними науковцями як О. Онищенко, В. Горовий, В. Попик, Т. Гранчак, Л. Галаган, Н. Дніпренко, О. Мар'їна, В. Пальчук та ін.¹⁵

Актуальність дослідження зумовлена активізацією інформаційного процесу розвитку електронного урядування в Україні та участю бібліотек у ньому, використання в бібліотечній практиці можливостей інформаційно-комунікаційних технологій для оперативного встановлення електронної інформаційної взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування всіх рівнів із суспільством, громадянами, громадськими інституціями між собою.

Ключовим для окреслення мети цієї статті є визначення поняття «електронна інформаційна взаємодія електронного урядування», уточнення її завдань і змісту в бібліотечно-інформаційній діяльності відповідно до основних стратегій розвитку Української Держави, владних інституцій на принципах електронного урядування.

Філософський енциклопедичний словник надає загально філософське

---

¹⁵ *Галаган Л.* Формування оптимальних моделей е-урядування та їх реалізація на основі методик бенчмаркітінгу // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського.* – К., 2014. – Вип. 39. – С. 289–297; *Гранчак Т.* Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект: монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2014. – 184 с.; *Мар'їна О.* Веб-технології в бібліотека: нові можливості розвитку комунікаційного середовища. – Режим доступу: <http://www.science-community.org/ru/system/files/23.pdf>; *Пальчук В.* Роль публічних бібліотек у розвитку електронного урядування // *Бібл. вісн.* – 2015. – № 6. – С. 22–27; *Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства: [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик, та ін.];* НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – 250 с.

визначення терміну «взаємодія». «Взаємодія» – філософська категорія, яка відображає особливий тип відносин між об'єктами, при якому кожний з об'єктів діє (впливає) на інші об'єкти, приводячи до їхньої зміни, і водночас зазнає дії (впливу) з боку кожного з цих об'єктів, що, у свою чергу, зумовлює зміну його стану. Дія кожного об'єкта на інший об'єкт зумовлена як власною активністю об'єкта, виявом його динаміки, так і реакцією об'єкта на дію інших об'єктів (“відгук” або “обернена дія”)¹⁶.

У визначенні термін «взаємодія» відповідно до мети цієї статті уточнено – як *«електронна інформаційна взаємодія»*. Предикат «інформаційна» деталізує (уточнює) зміст терміну «взаємодія». Більша деталізація терміну «взаємодія» полягає в додаванні предикату «електронна», що підкреслює технологічний аспект обробки різних видів інформації, її зберігання, передачі, обміну нею.

Використання терміна «електронна інформаційна взаємодія» в бібліотечній термінології особливо стало помітним у контексті досліджень участі бібліотек у сприянні розвитку електронних комунікацій між суб'єктами електронного урядування.

Бібліотека як соціальний інститут, який виконує інформаційну та комунікаційну функцію в суспільстві, у межах своїх техніко-технологічних можливостей розвинула найбільш затребувані форми електронної інформаційної взаємодії між суб'єктами електронного урядування.

Зокрема, у бібліотечній практиці враховано ряд основних проблем електронної інформаційної взаємодії між суб'єктами електронного урядування. Серед яких дослідники називають відсутність можливості охопити все населення, особливо на рівні села та району, яка виникла внаслідок економічних, інформаційно-технічних обмежень і соціально-психологічних чинників, зокрема:

- цифрової нерівності населення;
- обмеженого вільного доступу до Інтернету;
- гальмування впровадження новітніх телекомунікаційних технологій та забезпечення технологічної нейтральності;
- відчуження населення від влади та недовіра до неї;
- звичка до особистої взаємодії, що особливо важлива для громадян

---

¹⁶ Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голова редкол. В. І. Шинкарук. – К.: Абрис, 2002. – С. 77–78.

похилого віку, які становлять значну частку користувачів соціальних державних послуг [14, с. 26].

У зв'язку з цим, відбувся розвиток дистантних форм електронної інформаційної взаємодії в бібліотечній практиці через реалізацію різноманітних проектів національного та регіонального значення. Зокрема, у межах розбудови мережі Пунктів доступу громадян (ПДГ), яка почала формуватися Українською бібліотечною асоціацією в червні 2009 р. у рамках Програми сприяння Парламенту України II (ПСП II) за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Мета проекту – сприяння розбудові правового суспільства, створення для громадськості умов доступності до офіційної інформації в бібліотеках України та прозорості рішень влади шляхом розбудови мережі ПДГ [1].

Участь вітчизняних публічних бібліотек у всеукраїнській мережі Пунктів доступу громадян до офіційної інформації значною мірою активізує:

а) процес дистантного обслуговування – забезпечення доступу до колекцій, баз даних офіційної, правової інформації регіонального та державного рівня, які розміщені як на онлайн-серверах бібліотек, так і поза їхніми межами;

б) впровадження нових форм інтерактивної електронної інформаційної взаємодії між громадянами і органами державної влади та місцевого самоврядування на основі інформаційно-комунікаційних технологій, якими послуговуються бібліотечні установи.

Розвиток дистантних форм електронної інформаційної взаємодії, пов'язаних з пошуком офіційної, правової та іншої інформації в режимі онлайн і з навчанням користувачам інструментарієм електронного урядування бібліотеки активізують під час реалізації проекту «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування». Проект передбачає введення в електронні комунікації інформації про наявні е-послуги на національному та регіональному рівнях, навчання різних груп населення щодо користування ними із залученням інформаційного потенціалу сучасних публічних бібліотек [12]. Через такі спеціалізовані послуги, як тренінги, користувачам бібліотек надається необхідна інформація з питань електронного урядування, про наявні інтернет-ресурси свого регіону, завдячуючи яким можна брати участь в електронному урядуванні, користуватися його інструментарієм та отримувати адміністративні е-послуги.

Однією з поширених форм електронної інформаційної взаємодії з місцевою владою в місті Миколаєві є віртуальна приймальня «Запитай

у влади». Вона функціонує завдяки роботі веб-сайту міської ради Миколаєва та веб-порталу міського голови. Сюди можна також віднести і систему електронного голосування з конференц-зв'язком (її використовують для проведення сесій міськради, громадських слухань тощо), за допомогою якої мешканці міста можуть користуватися під час онлайн-трансляції сесій міської ради.

Через центри обслуговування громадян, які працюють на базі 18 бібліотек міста, організовано дистантний доступ до запропонованих місцевою владою форм електронної інформаційної взаємодії між суб'єктами електронного урядування. Це є унікальною для України технологією надання інформаційних, а подекуди й адміністративних е-послуг у межах бібліотеки. Мова йде про комплекс е-послуг для громадян з дистантного доступу до офіційної інформації, упровадження нових форм електронної інформаційної взаємодії (спілкування) з місцевою владою [8].

Сучасною формою електронної інформаційної взаємодії між суб'єктами електронного урядування є організація діалогу органів місцевої влади з мешканцями регіону через інтерактивні конференції з питань соціального захисту людей з фізичними обмеженнями, які проводяться на базі Рівненської ОУНБ. Через організацію таких форм електронної інформаційної взаємодії малозабезпечені верстви населення отримують відповіді на свої запитання в онлайн-режимі від провідних спеціалістів Державної податкової інспекції у м. Рівне, Департаменту соціального захисту населення Рівненської облдержадміністрації, медико-соціальної експертної комісії, Головного управління Пенсійного фонду України в Рівненській області [13].

У зв'язку з цим, зміст бібліотечно-інформаційної діяльності відповідно до основних стратегій електронного урядування полягає в багатоаспектному використанні різних видів інформації (інформаційних ресурсів), її обробці, систематизації, виробництва відповідних інформаційних продуктів, створення масивів інформаційних ресурсів, організації доступу до них і забезпечення їхнього обміну з метою сприяння розвитку форм електронної інформаційної взаємодії між учасниками процесу електронного урядування та їхнього взаємовпливу один на одного.

З урахуванням зазначеного, у цій статті пропонується таке визначення терміна *«електронна інформаційна взаємодія електронного урядування»* – особливий вид комунікацій між органами державної влади, місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства, бізнесом і громадськістю, що передбачає багатоаспектне використання

різних видів інформації (інформаційних ресурсів), їхній обмін з метою взаємовпливу учасників цього процесу один на одного за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій при вирішенні питань електронного урядування.

Зазначене визначення узгоджується зі змістом терміну *«комунікації в публічному управлінні»* як процесу обміну інформацією органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою та з різними інституціями суспільства (суб'єктами комунікації). Цими суб'єктами можуть виступати: державні інституції (міжвідомчі комунікації), бізнесструктури, громади (партії, рухи, спілки), а також обмін інформацією всередині самого органу влади (внутрішньовідомча комунікація) [14].

Комунікація є обов'язковою складовою державного управління, оскільки вона більшою мірою, ніж інші сфери діяльності потребує спеціальних інформаційних обмінів, установлення та підтримки постійних зв'язків між її суб'єктами та об'єктами.

У розвитку комунікацій системи державного управління на принципах електронного урядування свого утвердження набуває якісно новий етап, що зумовив необхідність електронної інформаційної взаємодії як одного з видів комунікації в публічному управлінні в кількох напрямках. Перший, по вертикалі – від громадян до влади та від влади до громадян. Другий, горизонтально – між громадянами, між владними структурами. Принциповим у цьому є те, що електронна інформаційна взаємодія відбувається незалежно від владних ієрархій, і спрямовується безпосередньо учасниками процесу електронного урядування, які мають доступ до відповідної електронної інформації й здатні формулювати та обстоювати свої думки, оцінки, пропозиції, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології.

У зв'язку з цим ряд сучасних дослідників із галузі державного управління у своїх працях схиляються до визначення терміну «комунікації в публічному управлінні» як виду управлінської взаємодії, пов'язаного зі створенням режиму ефективного обміну інформацією в системі публічної влади, між інститутами публічної влади та зовнішнім середовищем, спрямованого на уточнення змісту управлінських рішень, усунення перешкод для розуміння управлінських дій тощо [7, с. 3].

Український дослідник В. Бебик пропонує таке визначення поняття комунікації: «комунікація – це опосередкована та цілеспрямована взає-

модія двох суб'єктів, яка може відбутися як у реальному, так і віртуальному просторі та часі» [6].

Окремо варто зазначити думку В. Конецької, яка охарактеризувала декілька визначень цього терміна. Ці визначення розкривають у більшій мірі зміст комунікацій у державному управлінні на принципах електронного урядування. До них відноситься безпосереднє спілкування та обмін інформацією з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Під час цього процесу відбувається електронна інформаційна взаємодія суб'єктів електронного урядування.

Зокрема, за визначенням В. Конецької, «комунікація» – це: засіб зв'язку; спілкування від людини до людини; передача та обмін інформації в суспільстві (проте сам факт обміну інформацією ще не говорить про комунікацію, оскільки інформація, що передається, може бути незрозуміла для того, хто її отримує) [5, с. 112].

Ряд дослідників з галузі психології спілкування при визначенні терміна «комунікація» розкривають її складові, без яких вона не відбувається. Зокрема, за визначенням Р. Вердербера, К. Вердербера, «комунікація» – це процес створення та передачі значущих повідомлень у неформальній бесіді, груповій взаємодії або публічному виступі. Цей процес містить у собі учасників, контекст, повідомлення, канали, присутність або відсутність шумів і зворотний зв'язок [2].

Водночас вищезазначені визначення не повною мірою можуть дати уявлення про розуміння електронної інформаційної взаємодії в системі державного управління, оскільки не враховують соціально-психологічні особливості суб'єктів електронного урядування, їхнє волевиявлення до встановлення такої взаємодії.

У зв'язку з цим, доцільно врахувати, що «комунікація» – це зумовлений ситуацією та соціально-психологічними особливостями комунікаторів процес встановлення та підтримання контактів між членами певної соціальної групи чи суспільства в цілому на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації, який відбувається у вигляді взаємопов'язаних інтелектуально-мисленневих та емоційно-вольових актів, опосередкованих мовою й дискретних у часі й просторі, – тобто у вигляді актів мовлення, актів паралінгвістичного характеру та психофізіологічного впливу, актів сприймання та розуміння тощо, що пов'язані з процесами збору фактів, їхнього зберігання, аналізу, переробки, оформлення, висловлення та при потребі поширення,

сприймання та розуміння, відбуваються з використанням або без нього різних знакових систем, зображень, звуків (письмо, жести, міміка та ін.), засобів комунікації (газети, журнали, аудіовізуальні програми тощо), засобів зв'язку (телефон, телеграф, транспорт тощо) і результатом яких є конкретна інтелектуально-мисленнева та емоційно-вольова поведінка співбесідника, конкретні результати його діяльності, прийняті ним рішення, що задовольняють членів певної соціальної групи або суспільства в цілому [3].

Розуміння вищезазначених підходів до визначення змісту електронної інформаційної взаємодії в системі електронного урядування, його узгодження з іншими комунікаційними категоріями державного управління істотно змінює державно-управлінські підходи: влада зі статусу «над» громадянином переходить у статус «з» громадянином. Обов'язок органів влади – залучати громадськість до обговорення суспільних проблем і не просто інформувати населення, а обґрунтовувати, пояснювати, пропонувати альтернативні шляхи розв'язання суспільних проблем [4].

Участь сучасних бібліотек у комунікаційному процесі розвитку електронного урядування, сприянні електронній інформаційній взаємодії, розвитку її форм відповідає державній політиці та законодавству України.

Термін «інформаційна взаємодія» широко використовується в українському законодавстві. Так, цей термін використовується в понад 5 тис. нормативно-правових актах, зокрема – у 373 законах України, 884 – актах Президента України, 2512 актах Кабінету Міністрів України [14, с. 12].

Запровадження електронної інформаційної взаємодії органів державної влади як складової електронного урядування на сьогодні формалізовано в таких нормативно-правових актах як Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», Програма діяльності Кабінету Міністрів України від 11.12.2014 р., План дій Кабінету Міністрів України на 2016 р., Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні», Стратегія розвитку інформаційного суспільства, Концепція розвитку електронного урядування в Україні, Національна програма інформатизації та ін.

Державна політика у сфері інформаційного суспільства та електронного урядування базується, зокрема, на Конституції України; Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Стратегії розвитку інформаційного суспільства; Основних засадах розвитку інформаційного суспільства;

Закону України «Про адміністративні послуги», Закону України «Про персональні дані» тощо.

Концепція розвитку електронного урядування в Україні, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 р. № 2250-р, є надзвичайно важливим стратегічним документом. Впровадження цієї концепції є одним з основних правових механізмів реформування державного управління, які надають нові можливості встановлення безпосередньої електронної інформаційної взаємодії влади з громадянами, економічними структурами [10].

Серед основних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в Україні Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» встановлював «використання ІКТ для вдосконалення державного управління, відносин між державою і громадянами, становлення електронних форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і фізичними та юридичними особами» (Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V). Концепція створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. № 634-р, визначила, що на час схвалення цього документа «єдина інфраструктура міжвідомчої інформаційної взаємодії державних органів і суб'єктів господарювання із застосуванням інформаційних технологій не створена, при цьому Єдиний веб-портал органів виконавчої влади, який повинен бути основою інтегрованої системи “Електронний Уряд”, виконує переважно презентаційну та інформаційну функції. Головною причиною такого стану справ є невизначеність правових засад та організаційно-технічних рішень щодо забезпечення впровадження електронного урядування, відсутність єдиного підходу до застосування інструментів і механізмів організації та координації діяльності державних органів у сфері інформатизації» [11].

У Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 09.01.2007 р. № 537-V важливою стратегічною метою розвитку інформаційного суспільства є використання ІКТ для вдосконалення державного управління, відносин між державою та громадянами, становлення електронних форм взаємодії

між органами державної влади та місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами.

У дорожній карті Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» визначальною основою та важливим напрямом вектора безпеки є Програма електронного урядування. Зазначеною програмою на її другому етапі впродовж 2013–2014 рр. було заплановано: забезпечити організацію надання послуг в електронній формі в усіх сферах суспільного життя; освоєння технологій інтерактивної взаємодії громадян і підприємців з органами державної влади та місцевого самоврядування; впровадження в їхню діяльність типових організаційно-технологічних рішень у сфері е-урядування; забезпечення передавання електронних документів у державні архіви, музеї, бібліотеки, їхнє довгострокове зберігання, підтримка в актуалізованому стані та надання доступу до них.

Таким чином, участь бібліотек в інформаційному, комунікаційному процесі розвитку електронного урядування сприяє розвитку багатаспектних форм електронної інформаційної взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування всіх рівнів із суспільством, громадянами, громадськими інституціями, бізнесом, між собою, їхньому взаємовпливу один на одного за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій при узгодженні інтересів різних соціальних груп, вирішенні питань соціально-економічних і політичних ризиків тощо.

Водночас удосконалення бібліотечно-інформаційної діяльності в напрямі сприяння електронній інформаційній взаємодії між суб'єктами електронного урядування потребує комплексного підходу з врахуванням ряду особливостей комунікаційних процесів, а саме:

- налагодження спеціальних інформаційних обмінів, що сприяють установленню та підтримці постійних зв'язків між її суб'єктами електронного урядування;
- забезпечення постійного доступу до масивів електронної інформації з питань електронного урядування;
- реалізація навігаційної функції по веб-ресурсах електронного урядування, орієнтація своїх користувачів у його адміністративних е-послугах;
- удосконалення інформаційно-освітньої функції відповідно до потреб суб'єктів електронного урядування, оскільки сам факт обміну інформацією між суб'єктами електронного урядування ще не говорить про акт електронної інформаційної взаємодії – інформація, що передається, може бути незрозуміла для того, хто її отримує;

– врахування соціально-психологічних особливостей суб'єктів електронного урядування, їхнє волевиявлення до встановлення такої взаємодії, безпосереднього спілкування та обміну інформацією з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, під час чого відбувається електронна інформаційна взаємодія суб'єктів електронного урядування.

Література

1. Блог Української бібліотечної асоціації «Доступ громадян до офіційної інформації: роль бібліотек». – Режим доступу: <https://govinfo.library.wordpress.com/about/>. – Назва з екрана.

2. *Вердербер Р.* Психологія спілкування / Р. Вердербер, К. Вердербер. – Санкт-Петербург : ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2003. – 320 с.

3. *Вівчарюк О.* Комунікація та спілкування: до проблеми визначення цих термінів [Електронний ресурс] / О. Вівчарюк, Ю. Пацаранюк. – Режим доступу: <http://int-konf.org/konf012014/705-vvcharyuk-o-v-k-fl-nauk-rasaryuk-yu-m-komunkasya-ta-splkuvannya-do-problemi-viznachennya-sih-termnv.html>. – Назва з екрана.

4. Комунікація: демократичні стандарти в роботі органів державної влади / за заг. ред. Н. К. Дніпренко. – Київ : ТОВ «Вістка», 2008. – 164 с.

5. *Конєцкая В. П.* Социология коммуникации : учебник / В. П. Конєцкая. – Москва : Междунар. ун-т бизнеса и упр., 1997. – 302 с.

6. *Логунова М.* Значення політичних комунікацій у здійсненні державного управління [Електронний ресурс] / М. Логунова. – Режим доступу: <http://personal.in.ua/article.php?ida=619>. – Назва з екрана.

7. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Комунікації в публічному управлінні» / уклад. : А. В. Дуда, Т. В. Джига, О. В. Загвойська та ін. – Київ : НАДУ, 2010. – 36 с.

8. Миколаїв презентував свої досягнення у сфері електронного урядування [Електронний ресурс] // Національний центр електронного урядування. – Режим доступу: <http://nc.gov.ua/news/index.php?ID=500>. – Назва з екрана.

9. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-16>. – Назва з екрана.

10. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 груд. 2010 р.

№ 2250-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2250–2010-р>. – Назва з екрана.

11. Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вер. 2012 р. № 634-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/634–2012-р>. – Назва з екрана.

12. Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування. Прес-конференція за проектом Рівненського обласного відділення УБА [Електронний ресурс] // Блог Української бібліотечної асоціації «Доступ громадян до офіційної інформації: роль бібліотек». – Режим доступу: <http://govinfofolibrary.wordpress.com/2013/04/04/публічні-бібліотеки-мости-до-електр/>. – Назва з екрана.

13. Результати другого раунду проекту «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування» [Електронний ресурс] // Блог Української бібліотечної асоціації «Доступ громадян до офіційної інформації: роль бібліотек». – Режим доступу: <https://govinfofolibrary.wordpress.com/2014/05/22/результати-другого-раунду-проекту-п/>. – Назва з екрана.

14. Сучасний стан впровадження електронної взаємодії органів публічної влади в умовах перманентної адміністративної реформи в Україні: досягнення та недоліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.e.gov.ua/sites/default/files/wb_io_19_03_0.doc. – Назва з екрана.

References

1. Bloh Ukrainskoi bibliotechnoi asotsiatsii «Dostup hromadian do ofitsiinoi informatsii: rol bibliotek» [Blog Ukrainian Library Association «citizens access to official information, the role of libraries»]. govinfofolibrary.wordpress.com. Retrieved from <https://govinfofolibrary.wordpress.com/about/> [in Ukrainian].

2. Verderber, R., & Verderber, K. (2003). *Psykhologhiia spilkuvannia* [Psychology of communication]. SPb.: PRAJM-EVROZNAK [in Ukrainian].

3. Vvchariuk, O., & Patsaraniuk, Iu. *Komunikatsiia ta spilkuvannia: do problemy vyznachennia tsykh terminiv* [Communication and intercourse: the problem of the definition of these terms]. int-konf.org. Retrieved from <http://int-konf.org/konf012014/705-vvcharyuk-o-v-k-fl-nauk-pacaranya-yu-m-komunkacya-ta-splkuvannya-do-problemi-viznachennya-cih-termnv.html> [in Ukrainian].

4. *Komunikatsiia: demokratychni standarty v roboti orhaniv derzhavnoi*

vldy [Communication: democratic standards in the work of public authorities]. Kyiv: TOV «Vistka» [in Ukrainian].

5. Konetskaia, V. P. (1997). *Sotsyolohyia kommunykatsyy* : uchebnyk [Sociology of communication]. Moscow: Mezhdunarodnyj institut biznesa i upravlenija [in Russian].

6. Lohunova, M. *Znachennia politychnykh komunikatsii u zdiisnenni derzhavnoho upravlinnia* [The value of political communication in its public administration]. personal.in.ua. Retrieved from <http://personal.in.ua/article.php?id=619> [in Ukrainian].

7. *Metodychni rekomendatsii do praktychnykh zaniat z kursu «Komunikatsii v publichnomu upravlinni»* [Guidelines for practical training course «Communication in public administration»]. Kyiv: NADU [in Ukrainian].

8. Mykolaiv prezentuvav svoi dosiahnennia u sferi elektronnoho vriaduvannia [Mykolaiv has presented own achievements in the field of e-government]. *Natsionalnyi tsentr elektronnoho vriaduvannia – National Center for e-government*. nc.gov.ua. Retrieved from <http://nc.gov.ua/news/index.php?ID=500> [in Ukrainian].

9. *Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky: Zakon Ukrainy vid 09.01.2007 r. № 537-V* [Law of Ukraine of Jan. 09, 2007 № 537–V «About the basic principles of information society in Ukraine in 2007–2015»]. (2007, 9 January). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-16> [in Ukrainian].

10. *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho vriaduvannia v Ukraini: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 hrud. 2010 r. № 2250-r* [Direction of the Government of Ukraine of Dec. 13, 2010 № 2250-r «About approval of the Concept of the development of the e-government in Ukraine»]. (2010, 13 December). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2250–2010-%F0> [in Ukrainian].

11. *Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta funktsionuvannia informat-siinnoi systemy elektronnoi vzaiemodii derzhavnykh elektronnykh informat-siinnykh resursiv* : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 ver. 2012 r. № 634-r [Direction of the Government of Ukraine of Sept. 5, 2012 № 634-r «About approval of the Concept creation and operation of information systems, electronic interaction of public electronic information resources»]. (2012, 5 September). zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/634–2012-r> [in Ukrainian].

12. Publichni biblioteki – mosty do elektronnoho uriaduvannia. Preskonferentsiia za proektom Rivnenskoho oblasnoho viddilennia UBA [Public libraries – bridges to e-government. Press conference on the project Rivne regional branch UCA]. *Bloh Ukrainskoi bibliotechnoi asotsiatsii «Dostup hromadian do ofitsiinoi informatsii: rol bibliotek» – Blog Ukrainian Library Association «Citizens access to official information, the role of libraries»*. govinfofolibrary.wordpress.com. Retrieved from <http://govinfofolibrary.wordpress.com/2013/04/04/publichni-biblioteki-mosty-do-elekt/> [in Ukrainian].

13. Rezultaty drugoho raundu proektu «Publichni biblioteki – mosty do elektronnoho uriaduvannia» [The results of the second round of the «Public libraries – bridges to e-government»]. *Bloh Ukrainskoi bibliotechnoi asotsiatsii «Dostup hromadian do ofitsiinoi informatsii: rol bibliotek» – Blog Ukrainian Library Association «Citizens access to official information, the role of libraries»*. govinfofolibrary.wordpress.com. Retrieved from <https://govinfofolibrary.wordpress.com/2014/05/22/rezul'taty-druhoho-raundu-proektu-p> [in Ukrainian].

14. Suchasnyi stan vprovadzhennia elektronnoi vzaiemodii orhaniv publichnoi vlady v umovakh permanentnoi administrativnoi reformy v Ukraini: dosiahnennia ta nedoliky [The current state of implementation of electronic interaction between public authorities in a permanent administrative reform in Ukraine: achievements and shortcomings]. e.gov.ua. Retrieved from www.e.gov.ua/sites/default/files/wb_io_19_03_0.doc [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.05.2016.

Valentyna Palchuk,

Cand. Sci., Senior Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

The Modern Library in the Development of Information Interaction in Modern Society

The paper deals with some aspects of development of library and information activity according to the information policy of state government based on the principles of e-governance. The relevance of research caused by activation of the information process of e-government in Ukraine and the participation of libraries in it, using a library practice information and communication technologies for the rapid establishment of electronic information interaction of state and local governments at all levels with society, citizens, public institutions is shown.

The concept of «electronic information interaction of e-government» is defined, its goals and contents of library and information activity according to the basic strategies of Ukrainian State government institutions on the principles of e-governance are clarified.

Importance of incorporate a number of basic problems of electronic information interaction between subjects in the library of e-government practice is substantiated.

The modern forms of electronic information interaction among the electronic government are discussed, particularly in the framework of local public libraries in the Ukrainian network of public access to official information, the project «Public libraries – bridges to e-government» and others.

The basic directions of development of electronic information interaction as one of the types of communications in public administration on the principles of e-governance are describes, in particular vertically – from citizens to government and from government to citizens, horizontally – between citizens, between the authorities.

Keywords: e-government, library, e-information interaction, the official information, Ukraine.

Валентина Пальчук,

канд. наук по соц. коммуникациям, ст. науч. сотр.,

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Современная библиотека в развитии электронного информационного взаимодействия

В статье освещено развитие библиотечно-информационной деятельности в соответствии с информационной политикой сферы государственного управления на принципах электронного правительства. Раскрыта актуальность исследования, обусловленная активизацией информационного процесса развития электронного правительства в Украине и участием библиотек в нем, использованием в библиотечной практике возможностей информационно-коммуникационных технологий для оперативного установления электронного информационного взаимодействия органов государственной власти и местного самоуправления всех уровней с обществом, гражданами, общественными институтами между собой.

Определено понятие «электронное информационное взаимодействие электронного правительства», уточнены его задачи и содержание в библиотечно-информационной деятельности в соответствии с основными стратегиями развития Украинского государства, властных институтов на принципах электронного правительства. Обоснована необходимость учета ряда основных проблем электронного информационного взаимодействия между субъектами электронного правительства

в библиотечной практике. Исследованы современные формы электронного информационного взаимодействия между субъектами электронного управления, в частности, в рамках участия отечественных публичных библиотек во всеукраинской сети Пунктов доступа граждан к официальной информации, в реализации проекта «Публичные библиотеки – мосты к электронному правительству» и др.

Раскрыты основные направления развития электронного информационного взаимодействия как одного из видов коммуникации в публичном управлении на принципах электронного правительства, в частности, по вертикали – от граждан к власти и от власти к гражданам, горизонтально – между гражданами, между властными структурами.

Ключевые слова: электронное управление, библиотека, электронное информационное взаимодействие, официальная информация, Украина.